

การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ในจังหวัดเชียงราย¹

Community participation in sports tourism in Chiang Rai provinces

ภาวีนี ชุ่มใจ (Pavinee Chumjai)²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงราย ซึ่งกำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนออกเป็น 4 ด้านคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นการกำหนดข้อคำถามในการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นคำถามปลายเปิด มีความยืดหยุ่น ลักษณะของข้อคำถามมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ 2) ภาคเอกชน ชมรมกีฬา สมาคมกีฬาที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงราย จำนวน 5 คนเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก และเป็นผู้เกี่ยวข้องในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการจัดการกิจกรรมการแข่งขันกีฬาในจังหวัดเชียงราย และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา โดยเน้นที่องค์ประกอบตามกรอบแนวคิดทฤษฎี และตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาจากผู้ให้ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงกีฬาจังหวัดเชียงราย: กรณีศึกษา กีฬาจักรยานและวิ่ง

² อาจารย์ประจำสำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

กับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงราย ตามรูปแบบการมีส่วนร่วม 4 ด้าน ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของชุมชน ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาปั่นจักรยานและการวิ่ง ในด้านการคิด การวางแผน รวมถึงการประชุมเพื่อดำเนินกิจกรรม องค์กรภาคเอกชนและภาครัฐเป็นผู้ตัดสินใจในการจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬา และชุมชนจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องช่วงเวลาจัดกิจกรรมหากจัดขึ้นโดยหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการในทุกกระบวนการตั้งแต่การเตรียมเส้นทาง เตรียมงานด้านอื่นๆ การสนับสนุน และการประสานงานในทุกกระบวนการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการจัดการแข่งขันปั่นจักรยานและการวิ่ง ในด้านการสร้างรายได้ของผู้ประกอบการร้านอาหาร โรงแรม ที่พักและการส่งเสริมการทำผลิตภัณฑ์ของชุมชนให้เป็นที่รู้จัก และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของชุมชน ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการแข่งขันปั่นจักรยานและการวิ่ง เนื่องจากองค์กรที่เป็นผู้จัดการแข่งขันเมื่อกิจกรรมเสร็จสิ้นไม่มีการสรุปหรือประชุมผลการจัดกิจกรรมการแข่งขันใดๆ องค์กรเหล่านั้นเป็นผู้จัดทำ การประเมินผล และชุมชนจะมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมด้านปัญหาที่เกิดขึ้นจากการให้บริการของชุมชน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของชุมชน, การท่องเที่ยวเชิงกีฬา, จังหวัดเชียงราย

Abstract

The objective of this research was to determine the community participation in sports tourism in Chiang Rai province by using the community's participation model which included four areas: participating for decision makings, participating for operations, participating for receiving benefits, and participating for evaluation. This research used the semi-structured or guided interview methods based on the community's participation model. Five experts who are professionals and involved in sport and tourism in

Chiang Rai province were interviewees. They were divided into two groups: 1) government officers and 2) private executives, including sport clubs and sport associations personnel. The results show that communities did not participate in the decision makings to organize cycling, running or any sports events in their community, so those in both government and private sectors were the decision makers in these, and the community would participate in the decision of the event duration only if organized by government agencies. Communities were involved in the procedure of the event organization and in the route preparation of the running or cycling events. Communities received income from doing their business by opening the restaurants, hotels, accommodations and any services that are related to sports events, but communities were not involved with the evaluation process, so it might be the responsibilities of the government and private sectors organizing the sports events to evaluate, and communities would participate in evaluating the results of activities related to community services.

Keywords: Community Participation, Sport Tourism, Chiang Rai Province

1. บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงกีฬามีความสำคัญในระยะสองสามทศวรรษที่ผ่านมา มีการพัฒนา มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง การผสมผสานระหว่างกีฬาและการท่องเที่ยวกลายเป็นทางเลือก ที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ในผู้ชื่นชอบกีฬาและนักท่องเที่ยวโดยการได้มีส่วนร่วม ในการแข่งขันกีฬาและสนุกสนานไปกับกิจกรรมท่องเที่ยวอื่น ๆ ด้วย และไม่เพียงแต่ นักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบกีฬาจะได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงกีฬาฝ่ายเดียว แต่ทางรัฐบาลและเมืองต่าง ๆ ยังได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ในการสร้าง รายได้ให้แก่ชุมชนอีกด้วย นอกจากนี้จะดึงดูดนักท่องเที่ยวภายในประเทศแล้ว การท่องเที่ยว เชิงกีฬายังชักจูงนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนชาวต่างชาติสู่การแข่งขันกีฬาต่าง ๆ และชุมชน ท้องถิ่นนั้น ๆ (Fourie and Spronk, 2011)

กิจกรรมกีฬาทางการท่องเที่ยวในลักษณะการท่องเที่ยวเชิงกีฬา การจัดแข่งขันกีฬา เป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวที่สามารถถ่ายทอดผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น เพื่อให้ผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมชมรับรู้และทราบความเคลื่อนไหวของการแข่งขัน (Chalip, Green, and Hill, 2003) หรือผ่านประสบการณ์โดยตรง จากการที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าร่วมหรือเข้าชมการจัดการแข่งขันกีฬาด้วยตนเอง (Kaplanidou and Vogt, 2007) ผู้ที่เข้าร่วมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม (Gibson, 1999) กลุ่มแรกเป็นนักกีฬาวางทางการกีฬา (Sport Excursionists) หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เข้าร่วมโดยเข้าพักในพื้นที่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง มีจุดประสงค์ในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาหรือมีส่วนร่วมในการแข่งขันกีฬา ส่วนกลุ่มที่สองคือ นักท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourists) หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เข้าร่วมโดยเข้าพักในพื้นที่อย่างน้อย 24 ชั่วโมง มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมแข่งขันกิจกรรมกีฬาหรือมีส่วนร่วมในการแข่งขันกีฬา (Nogawa, Yamaguchi, and Hagi, 1996) และ (Gammon and Robinson, 1997) การเดินทางเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันกีฬา ของบุคคลเหล่านี้เป็นความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการแข่งขันกีฬา และจุดหมายปลายทางของการจัดการแข่งขันกีฬา คือ จะส่งผลทางตรงให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวในการเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางของสถานที่ที่มีการจัดการแข่งขันกีฬา ซึ่งนักท่องเที่ยวเกิดการใช้จ่ายใช้สอยในเมืองจุดหมายปลายทางที่มีการแข่งขันกีฬา เช่น ค่าเดินทาง ค่าโรงแรมที่พัก ค่าอาหารและค่าของที่ระลึก เป็นต้น จากค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะช่วยสนับสนุนเศรษฐกิจของคนในท้องถิ่นและธุรกิจขนาดเล็กในชุมชน ซึ่งจะช่วยสร้างงานสำหรับคนในท้องถิ่นได้มากขึ้นอีกด้วย (Hritz and Ross, 2010) นอกจากนั้น การเตรียมความพร้อมของสถานที่จัดการแข่งขัน เป็นสิ่งที่ผู้จัดงานให้ความสำคัญและยังก่อให้เกิดการก่อสร้างเส้นทางคมนาคม อาคาร สิ่งอำนวยความสะดวก แม้กระทั่งสาธารณูปโภคขนาดใหญ่ในชุมชนก็ได้รับการพัฒนาไปด้วย

การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศอย่างมาก โดยปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงกีฬาได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศที่มีความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย ที่มีความหลากหลายและดึงดูดนักท่องเที่ยวได้หลายกลุ่ม การท่องเที่ยวเชิงกีฬานั้นมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างจาก

การท่องเที่ยวโดยทั่วไป เนื่องจากมีความครอบคลุมทั้งด้านการท่องเที่ยวและด้านกีฬา ซึ่งหากพิจารณาในแง่ของการท่องเที่ยว นั้น จะมีความเชื่อมโยงของธุรกิจภายในห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว โดยมีองค์ประกอบหลัก 4 ประการ ได้แก่ ที่พัก (Accommodation) การขนส่ง (Transport) การท่องเที่ยวและกิจกรรม (Activity) และอาหารและงานฝีมือ (Food and Craft) นอกจากนั้น การท่องเที่ยวเชิงกีฬายังมีห่วงโซ่อุปทานอีก บางประการ เช่น ผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการวางแผนการท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้แก่ ผู้วางแผนการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Travel Planner) ผู้ประกอบการทัวร์กีฬา (Sport Tour Operator) และตัวแทนท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Travel Agency) ฯลฯ และยังมีความเกี่ยวข้องกับผู้นำเสนอปัจจัยการผลิต (Input Providers) ต่าง ๆ ด้วย เช่น เจ้าของสถานที่เล่นหรือจัดกิจกรรมกีฬา ร้านขายอุปกรณ์กีฬา ร้านอาหารและเครื่องดื่ม เป็นต้น อีกทั้ง ผู้ขนส่งปัจจัย การผลิต และสินค้าที่เกี่ยวข้องนี้ไปยังนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาหรือไปยังผู้ให้บริการอื่น ๆ เพื่อนำเสนอแก่นักท่องเที่ยว เชิงกีฬาอีกต่อหนึ่งก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเช่นกัน ทำให้สามารถแบ่งผู้เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทานออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ ผู้ให้บริการการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism Service Providers) ผู้นำเสนอปัจจัยการผลิตในการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Input Providers) และตัวแทนจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและผู้ประกอบการทัวร์เชิงกีฬา (Sport Travel Agencies and Tour Operators)

ประเภทของการท่องเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวเพื่อร่วมลงเล่นกีฬาเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่ได้รับคามนิยมเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดจากเดิมที่การเดินทางเพื่อเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระงกตัวอยู่เฉพาะในกลุ่มนักกีฬามืออาชีพของกีฬาบางประเภท อาทิ กอล์ฟ รถแข่งเรือใบ เทนนิสและฟุตบอลแต่ในระยะหลังเมื่อความนิยมออกกำลังกายมีมากขึ้นเพื่อดูแลสุขภาพตนเอง อีกทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในหลายประเทศนิยมจัดอีเวนต์พัฒนากิจกรรมกีฬาเข้ากับการท่องเที่ยวและเปิดโอกาสให้ทั้งนักกีฬามืออาชีพและนักกีฬามือสมัครเล่นจำนวนมากสามารถเข้าร่วมได้ ที่เห็นได้ ชัดคือการวิ่งมาราธอนหรือปั่นจักรยาน ซึ่งกิจกรรมการแข่งขันกีฬา รูปแบบดังกล่าวทั้งที่เป็นงานใหญ่และงานเล็กจะมีจัดขึ้นตลอดทั้งปีและมีหลายกิจกรรมการแข่งขันกีฬาที่ประสบความสำเร็จมากจนสถานที่ไม่สามารถรองรับผู้สนใจได้ทั้งหมด อาทิงาน Tokyo Marathon 2018 ซึ่งใช้เส้นทางวิ่งผ่านสถานที่ท่องเที่ยวชื่อดังของเมืองโตเกียว ที่ต้องมีการจับฉลากเพื่อเลือกผู้เข้าร่วมงานได้จริงราว 3 หมื่นคนจากผู้สนใจลงชื่อเข้าร่วมสมัครถึงกว่า 3 แสนคน

สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อร่วมลงเล่นกีฬามีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมาก ประเทศไทยมีการจัดการแข่งขันที่ได้รับความสนใจทั้งจากชาวไทยและชาวต่างชาติหลายรายการ อาทิ เชียงใหม่มาราธอนซึ่งมีผู้เข้าร่วมกว่า 11,000 คน โดยมีนักกีฬาต่างชาติเข้าร่วมการแข่งขันจาก 53 ประเทศและกรุงเทพมหานครซึ่งมีผู้เข้าร่วมแข่งขันกว่า 37,000 คน โดยมีนักกีฬาต่างชาติเข้าร่วมการแข่งขันประมาณ 3,000 คน จาก 60 ประเทศ ซึ่งมีส่วนช่วยส่งเสริมเมืองที่ใช้เป็นสถานที่จัดการแข่งขันให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นด้วย (EXIM E-News, 2561)

จากการแถลงข่าวด้านการท่องเที่ยวเชิงกีฬา พันโท รุจ แสงอุดม กล่าวว่า “การเจริญเติบโตของกิจกรรมกีฬากลางแจ้ง ในปัจจุบัน มีนักท่องเที่ยวและนักกีฬากว่า 19% สนใจกีฬาปีนภูเขา, 29% สนใจกีฬาปั่นจักรยาน และอีก 52% ให้ความสนใจกีฬาวิ่งทุกประเภท และในขณะนี้ประชาชนในประเทศกว่า 18 ล้านคน เริ่มหันมาสนใจกิจกรรมดังกล่าวและเริ่มทดลองเข้าร่วมแข่งขันด้วยตนเองมากกว่าการชมผ่านหน้าจอโทรทัศน์ จึงทำให้เกิดกระแสการดูแลสุขภาพ และรักการออกกำลังกายอย่างแพร่หลายมากขึ้นทั้งในประเทศไทย และประเทศเพื่อนบ้าน อาทิเช่น มาเลเซีย, ฮ่องกง, สิงคโปร์ ฯลฯ ก็มีปรากฏการณ์นี้เช่นเดียวกัน” (sport.trueid, 2561)

Cohen & Uphoff (1981) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ โดยขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการวางแผน คือ การรับรู้ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและร่วมวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหรือดำเนินการ คือ การดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ และการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ คือ การจัดสรรผลประโยชน์ หรือผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือผลของการตัดสินใจที่จะเกิดขึ้นสุดท้ายคือการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามโครงการ คือ การที่ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับการคิดเกณฑ์ในการประเมินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย ซึ่งผลของกระบวนการประเมินนี้จะกลายเป็นปัจจัยนำเข้า (Input) สู่กระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผนต่อไป

การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายเป็นที่ดึงดูดของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทางมากขึ้นและยังก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชนท้องถิ่นอย่างทั่วถึง จังหวัดเชียงรายมีประวัติศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว ในด้านการกีฬาทั้งทางบก ทางน้ำ สร้างความโดดเด่น และความแปลกใหม่ให้กับนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน แต่จังหวัดเชียงรายยังประสบปัญหาด้านการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยว ตลอดจนรายได้จากการท่องเที่ยวที่ไม่เพียงพอต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและในด้านการจัดการการท่องเที่ยวในด้านอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย มีการพัฒนาหรือจัดการการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่ดี จะเป็นการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายมากขึ้น ซึ่งการไม่มีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงรายนั้น ได้แก่ การที่ชุมชนไม่ได้เป็นเจ้าภาพในการจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬา ทำให้เกิดปัญหาด้านการมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมการแข่งขันกีฬานั้น ๆ การส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของชุมชนจึงไม่มีประสิทธิภาพและสิ้นเปลืองทรัพยากรในด้านต่าง ๆ ของชุมชน โดยรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย มีดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยการวิ่ง ซึ่งได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงในปัจจุบัน เนื่องจากการวิ่งเป็นการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพและสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย เป็นการแข่งขันทันตนเอง จึงเป็นที่นิยมของผู้สนใจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพเป็นอย่างมาก การจัดการแข่งขันวิ่งในจังหวัดเชียงราย ที่ดำเนินการโดยทั้งภาครัฐและเอกชนเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย นอกจากได้รับประโยชน์จากการประชาสัมพันธ์จังหวัดแล้ว การนำขึ้นซึ่งการกระตุ้นความเจริญของจังหวัดเชียงราย ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ และที่สำคัญการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแข่งขันนั้นๆ จะได้รับประโยชน์จากกิจกรรมที่เกิดขึ้น กระแสการวิ่งของจังหวัดเชียงราย ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่การจัดกิจกรรมการวิ่งเพื่อสุขภาพ เกิดกลุ่มชมรมผู้รักการวิ่งขึ้นมากมายและเกิดการชักจูงกันออกกำลังกายด้วยการวิ่งมากขึ้น หน่วยงานภาครัฐและเอกชนจึงจัดกิจกรรมการแข่งขันเดิน-วิ่ง หลายกิจกรรม เช่น การแข่งขันวิ่งของสิงห์ปาร์ค การแข่งขันวิ่งในอำเภอแม่สาย เป็นต้น ซึ่งมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั่วโลกเป็นจำนวนมากว่า สองพันคนต่อกิจกรรม และในช่วงเวลาต่อจากนี้ ยังมีภาคเอกชนผู้สนใจการแข่งขันวิ่ง ได้เข้ามาจัดกิจกรรมการแข่งขันวิ่งในจังหวัดเชียงราย เช่น เชียงราย

มาราธอน ที่จัดขึ้นในวันที่ 24 กันยายน 2560 และการแข่งขัน เทรลมาราธอน ที่อำเภอแม่สลอง ในช่วงเดือน พฤศจิกายน 2560 ที่ผ่านมามีนักกีฬาเดินทางเข้าร่วมการแข่งขันจากทั่วโลก เป็นจำนวนกว่าหนึ่งพันคน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยการวิ่งของจังหวัดเชียงราย มีแนวโน้มการเติบโตอีกมาก หากมีการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ดี และเหมาะสมต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาแล้ว จะนำประโยชน์อย่างมหาศาลมาสู่จังหวัดเชียงราย

2. การท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยการปั่นจักรยาน เป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันเช่นกัน ซึ่งการท่องเที่ยวรูปแบบดังกล่าว สามารถได้ระยะทางที่ไกลขึ้นและเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน โดยจังหวัดเชียงราย มีภูมิประเทศเป็นภูเขาที่มีความสวยงามและท้าทายแก่ผู้สนใจในการออกกำลังกายโดยการปั่นจักรยาน จะเห็นได้จากการที่มีนักจักรยานจำนวนมากทำการฝึกซ้อมและอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย และเข้าร่วมการจัดการแข่งขันจักรยานที่จัดขึ้นในจังหวัดเชียงราย กระแสการออกกำลังกายโดยการปั่นจักรยานแพร่หลายในจังหวัดเชียงรายตั้งแต่มีการจัดกิจกรรมปั่นเพื่อพ่อ และได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง ภาครัฐและเอกชนจึงมีการจัดการแข่งขันปั่นจักรยานหลายรายการ เช่น การแข่งขันจักรยานชิงแชมป์แห่งประเทศไทย การแข่งขัน สิงห์ คרוสคันทรี่ เป็นต้น ที่มีผู้เข้าร่วมการแข่งขันเป็นจำนวนกว่าสองพันคน ในทุกรายการ และมีการจัดการแข่งขันจักรยานที่กำลังจะเกิดขึ้นในจังหวัดเชียงรายอีกหลายรายการ เช่น Singha - Bangkok Airways Road Classic 2017 ณ สิงห์ปาร์ค เชียงราย ในวันที่ 12 พฤศจิกายน 2560 ซึ่งมีนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขัน มากกว่าหนึ่งพันคน เป็นต้น

ดังนั้นเพื่อให้การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงราย มีความเป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ของชุมชน และชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาได้อย่างยั่งยืน จึงนำมาซึ่งการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงราย ในด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงราย

3. วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) (ชาย โพธิ์สิตา, 2559) โดยมุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงราย เป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงราย 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างยั่งยืนในด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงราย จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 5 คน โดยเป็นการเลือกข้อมูลแบบเฉพาะหน้าขณะอยู่ในเหตุการณ์ (Opportunistic) ได้แก่ กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ และ ภาคเอกชน ชมรมกีฬา สมาคมกีฬา ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงราย ผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งมีโครงสร้างถึงปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non-participant Observation) ในการจัดการแข่งขันกีฬา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key Informants)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก จำนวน 5 คน จาก กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ และ ภาคเอกชน ชมรมกีฬา สมาคมกีฬา ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงราย ผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีการจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬา โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งมีโครงสร้างถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและเป็นผู้จัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาในจังหวัดเชียงราย ที่สามารถให้ข้อมูลอย่างเพียงพอ

1. การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชนจาก เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) โดยเป็นการโยนคำถามหลักให้กับผู้ให้ข้อมูลจากนั้นจะลึกลงไปในสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลต่อมา แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งมีโครงสร้าง ตามกรอบการวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงราย 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ที่จะมีส่วนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างยั่งยืน ในด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงราย โดยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้ได้ข้อมูลการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงราย

2. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

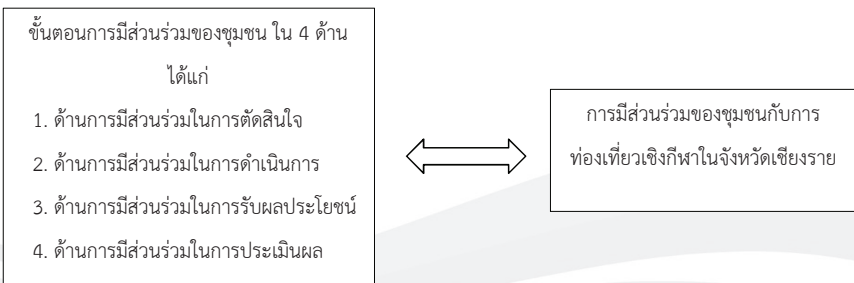
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงราย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ 2. ภาคเอกชน ชมรมกีฬา สมาคมกีฬาที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงราย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิควิธี การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยเน้นที่องค์ประกอบความเป็นระบบและกรอบแนวคิดทฤษฎี และตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาจากผู้ให้ข้อมูล เพื่อตอบวัตถุประสงค์งานวิจัย

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงราย ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

5. ผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงราย ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูล ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมการปั่นจักรยานและการวิ่งของชุมชน ประชาชนในชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในรูปแบบการปั่นจักรยานและการวิ่ง โดยหน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้แก่ สมาคมกีฬาจังหวัดเชียงรายและผู้นำท้องถิ่น เนื่องจากหน่วยงานดังกล่าวเป็นผู้กำหนดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาวิ่งและปั่นให้กับชุมชน ไม่ได้ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดกิจกรรมการแข่งขันวิ่งและปั่น ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในการจัดกิจกรรมการปั่นจักรยานและการวิ่งของชุมชน ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในรูปแบบการปั่นจักรยานและการวิ่ง ตามการร้องขอจากหน่วยงานที่เป็นผู้จัดกิจกรรม โดยมีส่วนร่วมดำเนินการมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับหน่วยงานเจ้าภาพ ซึ่งหน่วยงานภาครัฐประชาชนในชุมชนจะมีส่วนร่วมในการดำเนินการมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในการจัดกิจกรรมการปั่นจักรยานและการวิ่งของชุมชน ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในรูปแบบการปั่นจักรยานและการวิ่ง ได้แก่การมีรายได้จากการร่วมดำเนินการและการให้บริการอื่น ๆ ในช่วงเวลาจัดกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในการจัดกิจกรรมการปั่นจักรยานและการวิ่งของชุมชน ประชาชนในชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการประเมินผล จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในรูปแบบการปั่นจักรยานและการวิ่ง

จากผลการวิจัยที่ได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬากับการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ปัจจุบันกระแสการออกกำลังกายด้วยการวิ่งและการปั่นจักรยานได้รับความนิยมอย่างสูง โดยในพื้นที่จังหวัดเชียงรายมีการจัดกิจกรรมอย่างแพร่หลายทั้งในเขตอำเภอเมือง และอำเภอที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น อำเภอเชียงของ อำเภอแม่สะลอง เป็นต้น

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬา
ในจังหวัดเชียงราย

ประเด็นคำถาม	ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก				
	หน่วยงาน ภาครัฐ	หน่วยงาน ภาคเอกชน	สมาคม กีฬา	ผู้นำท้องถิ่น	ผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง
1. การมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจของชุมชน	ไม่มีส่วนร่วม	ไม่มีส่วนร่วม	มีส่วนร่วม	มีส่วนร่วม	ไม่มีส่วนร่วม
2. การมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการของชุมชน	มีส่วนร่วม	มีส่วนร่วม	มีส่วนร่วม	มีส่วนร่วม	มีส่วนร่วม
3. การมีส่วนร่วมในผล ประโยชน์ของชุมชน	มีส่วนร่วม	มีส่วนร่วม	มีส่วนร่วม	มีส่วนร่วม	มีส่วนร่วม
4. การมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลของชุมชน	ไม่มีส่วนร่วม	ไม่มีส่วนร่วม	มีส่วนร่วม	มีส่วนร่วม	มีส่วนร่วม

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสภาพการปฏิบัติงานจริงการมีส่วนร่วมของชุมชนกับ
การท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงราย

ผู้ให้ ข้อมูล คนที่	การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ	การมีส่วนร่วม ในการดำเนินการ	การมีส่วนร่วม ในการรับผล ประโยชน์	การมีส่วนร่วม ในการประเมินผล
1	“มีคนโทรมา ขอให้สถานที่ในการ จัดการแข่งขันเลย”	“ไปช่วยงานด้านรถ บริการต่าง ๆ พวก รถกู้ภัย อาสาสมัครฯ”	“มีรายได้กันเยอะขึ้น มาก ช่วงที่เขาแข่งขัน กันนะ จากขายกับข้าว ขนมต่างๆ”	“ประชาชนไม่ได้ เข้าร่วมการประชุมสรุป งานอะไรเลย จบงานก็จบ”
2	“ส่งจดหมายมา ให้ที่สำนักงานถึง กำหนดการ ที่จะจัดงาน บางที ส่งมาล่วงหน้า อาทิตย์เดียว”	“ได้ทำหน้าที่หลักๆของ กิจกรรม เช่น ให้น้ำ จุดพยาบาล แจก อาหาร”	“ธุรกิจโรงแรมร้าน อาหาร แถวนี่ รองรับ คนเข้าร่วมการแข่งขันไม่ ค่อยพอ”	“ไม่มีข้อสรุปการ ทำงานในการจัด”

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสภาพการปฏิบัติจริงการมีส่วนร่วมของชุมชนกับ
การท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงราย (ต่อ)

ผู้ให้ ข้อมูล คนที่	การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ	การมีส่วนร่วม ในการดำเนินการ	การมีส่วนร่วม ในการรับผล ประโยชน์	การมีส่วนร่วม ในการประเมินผล
3	“เป็นนโยบาย ของท่านนายกที่ ต้องการส่งเสริม การออกกำลังกาย ให้กับประชาชน”	“ประสานงานกับหน่วย งานในท้องถิ่นในเรื่อง กำหนดการ เพื่อเตรียม ความพร้อมให้กับ ชุมชนได้เตรียมการให้ บริการในทุกๆ ด้าน เช่น โรงแรม ร้านอาหาร สถานบริการต่างๆ”	“กิจกรรมการแข่งขัน วิ่ง ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ ในชุมชนให้เกิดการกระ จ่ายรายได้ในด้านต่างๆ เป็นอย่างมาก เช่น การ ขายบริการต่างๆ การ นวดของชุมชนได้รับ ความนิยมมาก”	“คนจัดงานไม่ได้แจ้ง ผลการจัดกิจกรรมกับ ชุมชน”
4	“เราติดต่อมาว่าจะ จัดงานวันนี้ เดือนนี้ นะ ขอให้เราเตรียม อะไรไว้บ้าง”	“การจ้างงานของชุมชน จากหน่วยงานที่จัดการ แข่งขัน”	“เด็กๆ ที่ไปทำงานที่อื่น พอจะมีกิจกรรม เขากลับมาบ้านได้ ทำงาน ติดใจกันไม่กลับ ไปทำงานต่อก็มี อยู่บ้าน ทำงานทำในจังหวัดเลย”	“มีการนัดผู้นำชุมชน เข้าไปประชุมสรุปงาน ว่า มีปัญหาในการจัด งานอย่างไรบ้าง ที่ผ่าน มาเป็นเรื่องความไม่ เพียงพอของอาหารช่วง มีการแข่งขัน เพราะคน เยอะมาก ร้านค้า ในชุมชนให้บริการ ไม่เพียงพอ”
5	“ได้รับการประสาน มาจากคุณ.....ว่า ทางหน่วยงานเขา จะจัดแข่งนะ ขอ ความอนุเคราะห์ เจ้าหน้าที่เข้าไปช่วย งานด้วยนะ”	“ให้บริการผู้เข้าร่วมการ แข่งขัน จัดซุ้มอาหาร ซุ้มปฐมพยาบาล ซุ้มน้ำ ดื่ม บางที่เตรียมขนม ที่เป็นขนมหายากของ ชุมชนให้กินกันด้วย”	“ขอผู้จัดว่า ทางชุมชน จะเข้าไปตั้งร้านสินค้า โอท็อปของชุมชน เพื่อ ให้ชาวบ้านมีรายได้ เพิ่มขึ้น และเป็นการ ประชาสัมพันธ์ชุมชนให้ เป็นที่รู้จักด้วย”	“หน่วยงานเขาน่า จะทำกันเองนะ ทาง ชุมชนทำแค่แจ้งปัญหา ที่เกิดขึ้นไป”

6. สรุปผลการวิจัย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของชุมชนกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ขึ้นอยู่กับหน่วยงานที่จัดกิจกรรมว่าจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากน้อยเพียงใด หากหน่วยงานที่จัดกิจกรรมเป็นหน่วยงานภาครัฐ การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมจะมีส่วนร่วมมาก เนื่องจากเป็นการสนับสนุนจากภาครัฐในการดำเนินกิจกรรม ชุมชนจะเป็นผู้ตัดสินใจในการจัดกิจกรรมให้กับชุมชน และหากหน่วยงานที่จัดกิจกรรมเป็นหน่วยงานเอกชน การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมชุมชนจะมีส่วนร่วมน้อย เนื่องจาก หน่วยงานเอกชนจะเป็นผู้ตัดสินใจในการจัดกิจกรรมนั้นๆ โดยมุ่งเน้นในเรื่องการตลาดของหน่วยงานเป็นสำคัญ

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของชุมชนกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ชุมชนจะมีส่วนร่วมในด้านการเป็นผู้ปฏิบัติในหน้าที่ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม โดยได้รับการขอความร่วมมือในฝ่ายต่างๆ ในทุกกิจกรรม เช่น ฝ่ายรักษาความปลอดภัย ฝ่ายบริการ รวมถึงฝ่ายดำเนินการที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ซึ่งรูปแบบการปฏิบัติงานจะเป็นการปฏิบัติงานที่ทำงานร่วมกันในหลายๆ หน่วยงาน และจะต้องมีการให้ความรู้หรืออบรมกระบวนการทำงานต่างๆ อีกด้วย

ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของชุมชนกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา หากมองในรูปแบบของผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในรูปแบบของการให้บริการที่พัก บริการอาหารเครื่องดื่ม และการขายผลิตภัณฑ์ของชุมชน เป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนเป็นอย่างมาก นอกจากนั้น ช่วงของการมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในชุมชนเกิดภาวะการจ้างงานเป็นอย่างมาก ทำให้คนในชุมชนกลับมาทำงานในพื้นที่ของตนเอง ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่ดีในชุมชน เนื่องจากที่ผ่านมามีคนวัยทำงานมักออกไปทำงานนอกพื้นที่เป็นจำนวนมาก และจะเข้าพื้นที่มาทำงานเมื่อมีกิจกรรมหรือมีงานในชุมชน

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลของชุมชนกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา มีส่วนเกี่ยวข้องกันน้อยมาก เนื่องจากกิจกรรมแต่ละกิจกรรมมักจะประเมินผลโดยหน่วยงานที่เป็นผู้จัดกิจกรรมนั้นๆ โดยที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน จะมีเพียงการสรุปงานร่วมกันเท่านั้น

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลดังกล่าว ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีความต้องการให้เกิดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาปั่นจักรยานและการวิ่งในพื้นที่ของตน โดยต้องการมีส่วนร่วมในแต่ละด้านอย่างเต็มที่ ทั้งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่วนร่วมในการปฏิบัติ ส่วนร่วมในผลประโยชน์ และส่วนร่วมในการประเมินผล เพราะประชาชนในชุมชนต้องการให้ท้องถิ่นได้รับประโยชน์สูงสุดกับการจัดกิจกรรมกีฬา และเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนจากการจัดกิจกรรมกีฬา

โดยการจัดการแข่งขันครั้งแรกประชาชนยังไม่มียึดความรู้ด้านการจัดการแข่งขัน กีฬาจึงไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการประเมินผล เนื่องจากเป็นความต้องการของหน่วยงานที่เป็นผู้จัดการแข่งขัน แต่มีส่วนร่วมอย่างมากในการดำเนินการและการรับผลประโยชน์จากการจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาปั่นจักรยานและการวิ่ง ซึ่งการเกิดความยั่งยืนของการจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาปั่นจักรยานและการวิ่งในชุมชน ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมในชุมชนและการประเมินผลอย่างเต็มที่ โดยจะได้ประสบการณ์จากการแข่งขันครั้งแรกจากองค์กรที่เป็นผู้จัด เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของกิจกรรม และส่งผลให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

7. อภิปรายผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในชุมชน ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดกิจกรรมการแข่งขันการปั่นจักรยานและการวิ่ง เพื่อการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในท้องถิ่น สอดคล้องกับวิจัยของ อิศรัญฐ์ รินไธสง และคณะ (2552) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ชุมชนเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พบว่า ศักยภาพด้านการมีส่วนร่วม การร่วมกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของชุมชน เกิดขึ้นยากหากไม่มีผู้นำที่เป็นทางการหรือผู้นำยังไม่เห็นถึงความสำคัญ แต่หากหน่วยงานราชการเข้าไปส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจังก็จะช่วยให้เกิดการพัฒนาได้ สอดคล้องกับการศึกษา ณัฐภาส การรินทร์ (2553) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์พบว่า ระดับการมีส่วนร่วม

ของคณะกรรมการชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของประชาชนในชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการในทุกๆ ด้านตามการร้องขอจากหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน ปันจักรยานและการวิ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของปรีดา เจษฎา วรางกุล (2550) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี พบว่าการมีส่วนร่วมในด้านการลงทุนและปฏิบัติงาน อยู่ในระดับสูง

ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของประชาชนในชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์จากกิจกรรมการปันจักรยานและการวิ่ง ในแง่มุมด้านเศรษฐกิจ เกิดการสร้างรายได้ของประชาชนในช่วงเวลาจัดกิจกรรมอย่างมาก ทั้งในการได้ค่าจ้างทำงานจากกิจกรรมและการให้บริการอื่น ๆ รวมถึงการค้าขายผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับธนวัฒน์ คำภีลานนท์ (2550) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี พบว่า ด้านการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของประชาชนในชุมชน ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการประเมินผลจากกิจกรรมการปันจักรยานและการวิ่ง ไม่สอดคล้องกับณรงค์ วาริชล (2550) ที่พบว่ากรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลในการพัฒนาเทศบาลสู่ “เมืองน่าอยู่” อยู่ในระดับมากทั้งนี้ เนื่องจากกิจกรรมแต่ละกิจกรรมมักจะประเมินผลโดยหน่วยงานที่เป็นผู้จัดกิจกรรมนั้นๆ โดยที่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน จะมีเพียงการสรุปงานร่วมกันเท่านั้น

8. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงราย ที่พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการและการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของชุมชน และชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ในด้านการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมและการประเมินผลการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา จึงเห็นว่าบทบาทและหน้าที่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของชุมชนนั้น ผู้นำชุมชนมีผลในการกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนตื่นตัวและเห็นความสำคัญ

ของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในชุมชน เพื่อเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ กระตุ้นเศรษฐกิจให้กับชุมชน โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การสร้างมูลค่าเพิ่มของชุมชนจากการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ได้แก่ การบริหารจัดการทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และส่งเสริมการมีอัตลักษณ์ของชุมชนในเกิดเป็นแหล่งการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ซึ่งการส่งเสริมนั้นประชาชนในชุมชนจะต้องสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาได้ด้วยชุมชนเองทุกกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อทำให้เกิดความยั่งยืนในการสร้างรายได้ของชุมชนต่อไป โดยผู้นำชุมชนเป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของชุมชน ประชาชนในชุมชนจะเป็นผู้รับประโยชน์ในทุกๆ ด้านจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่เหมาะสมในบริบทของชุมชน

2. การใช้เอกลักษณ์ของชุมชนเข้ามาเสริมสร้างเอกลักษณ์ของการจัดกิจกรรมกีฬา ได้แก่ การสร้างจุดขายของชุมชนที่ได้รับความสนใจหรืออยู่ในกระแสนิยมให้เป็นเอกลักษณ์ของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์ชุมชน หรือกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่ชุมชนจัดขึ้น นอกจากนั้น ยังสามารถนำจุดเด่นดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นสัญลักษณ์ของสินค้า หรือวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตต่างๆ ของชุมชนมาเป็นของที่ระลึก รางวัล และผลิตสินค้ารูปแบบต่างๆ ขายให้กับผู้ที่เดินทางมาเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของชุมชนอีกด้วย โดยจุดเด่นจะต้องมีความแตกต่างจากชุมชนอื่นเป็นการสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดให้กับชุมชนได้เป็นอย่างดี โดยผู้นำชุมชนต้องทำงานร่วมกับประชาชนในชุมชนทุกภาคส่วนได้อย่างดี

3. การส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวอื่นๆ จากการเดินทางมาร่วมกิจกรรมกีฬา ได้แก่ การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นต้น ที่สามารถนำมาจัดร่วมกันของชุมชน ในช่วงมีกิจกรรมการแข่งขันกีฬาที่ชุมชนได้จัดขึ้น จะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และการสร้างรายได้ให้กับประชาชนในชุมชนอย่างยั่งยืน ผู้นำชุมชนเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาร่วมกับการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น การประสานความร่วมมือไปยังหน่วยงานภาครัฐ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รวมถึงสมาคมกีฬาชนิดต่างๆ ในการเสนอแผนการจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาในชุมชนเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

จากข้อเสนอแนะดังกล่าว ผู้วิจัยมีความคาดหวังให้ชุมชนสามารถจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาได้อย่างยั่งยืนตามบริบทของชุมชน เป็นการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่เน้นคุณค่าความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อทรัพยากรทั้งจากประชาชนในชุมชนและนักท่องเที่ยวเชิงกีฬา รวมถึงเป็นการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่ให้ผลประโยชน์ต่อชุมชนในทุกมิติ ได้แก่ มิติการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน มิติการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน และมิติการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน รวมถึงการคืนผลประโยชน์กลับสู่ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของชุมชนอย่างยั่งยืนตลอดไป

9. บรรณานุกรม

- กรณีกา แสงเปล่ง. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การ บริหารส่วนตำบล:ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลแพรกษา อำเภอมือเมือง จังหวัดสมุทรปราการ. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาย โพธิ์สิตา. (2559). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง
- ณรงค์ วาธิ์ชล. (2551). การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลคู่มือเมืองน่านอยู่. กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางพระ. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐภาส การรินทร์. (2553). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาล เมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ธนวัฒน์ คำกลิ่นานนท์. (2550). การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล เมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

- ปรีดา เจษฎารางกุล. (2550). การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน
ในเขต เทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี. การศึกษาอิสระรัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ผู้สื่อข่าวกีฬา. (2561). แฉลงข่าวด้านการท่องเที่ยวเชิงกีฬา.สืบค้นเมื่อ วันที่ 8 สิงหาคม
2561, จาก <http://sport.trueid.net>
- ส่องเทรนด์โลก. (2561). จักระแส Sport Tourism สู่ออกาสของผู้ประกอบการไทย.
สืบค้นเมื่อ วันที่ 8 เดือนสิงหาคม 2561, จาก EXIM E-NEWS – Export-Import
Bank of Thailand<https://www.exim.go.th>.
- อดิษฐ์ ชัยรัตนานนท์. (2557). รายงานการอบรมเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิง
กีฬา Sport Tourism Management. สมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว (The
Association of Thai Travel Agents : ATTA). สืบค้นเมื่อ วันที่ 5 กรกฎาคม 2561
จาก: <http://www.dasta.or.th>
- อรทัย ด้านสาร. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนา
องค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว. ปัญหาพิเศษ
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Chalip, Green ,and Hill. (2003). **Effects of sport event media on destination
image and intention to visit.** Journal of Sport Management.
- Cohen , J. M., & Uphoff, N. T. (1981). **Rural Development Participation
: Concept and Measures for Project Design Implementation and
Evaluation.** Ithaca, NY: Rural Development Committee Center for
InternationalStudies, Cornell University.
- Fourie, J., Siebrits, K. and Spronk. K, (2011). **Tourist displacement in two
South African sport mega events.** Development Southern Africa.
- Gammon, Sean and Tom Robinson, Sport and Tourism.(1997): **A Conceptual
Framework.** Journal of Sport Tourism.

- Gibson, H., Sport tourism. (1999). **The rules of the game. Parks and Recreation.** Sport Management.
- Kaplanidou, Kyriaki and Christine Vogt. (2007). **The Interrelationship between Sport Event and Destination Image and Sport Tourist's Behaviors.** Journal of Sport and Tourism.
- Hritz, Nancy and Craig Ross. (2010). **The Perceived Impacts of Sport Tourism: An Urban Host Community Perspective,** Journal of Sport Management.
- Nogawa, Haruo, Yasuo Yamaguchi, and Yumiko Hagi. (1996), **An Empirical Research Study on Japanese Sport Tourism in Sport-For-All Events: Case Studies of a Single-Night Event and a Multiple-Night Event.** Journal of Travel Research.